

Kommunalt plansystem og medvirkning



Lene Hennum, Tfk



TELEMARK
fylkeskommune

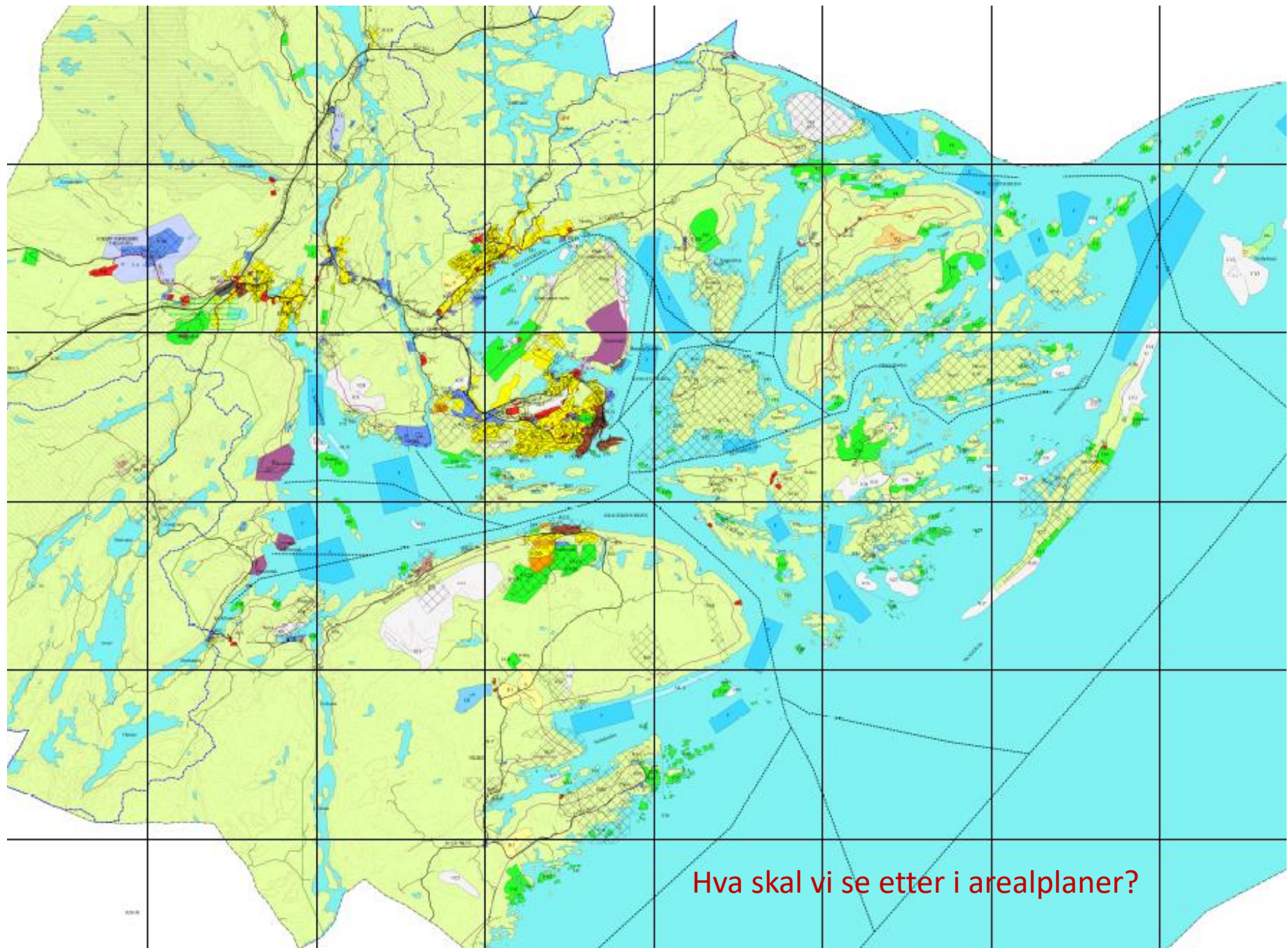
Stolt – sterk – synlig – i et inkluderende Telemark



Universell utforming betyr at produkter, byggverk og uteområder som er i alminnelig bruk, skal utformes slik at **alle mennesker** skal kunne bruke dem på en **likestilt** måte så langt det er mulig, uten spesielle tilpasninger eller hjelpemidler

§ 1-1. Lovens formål

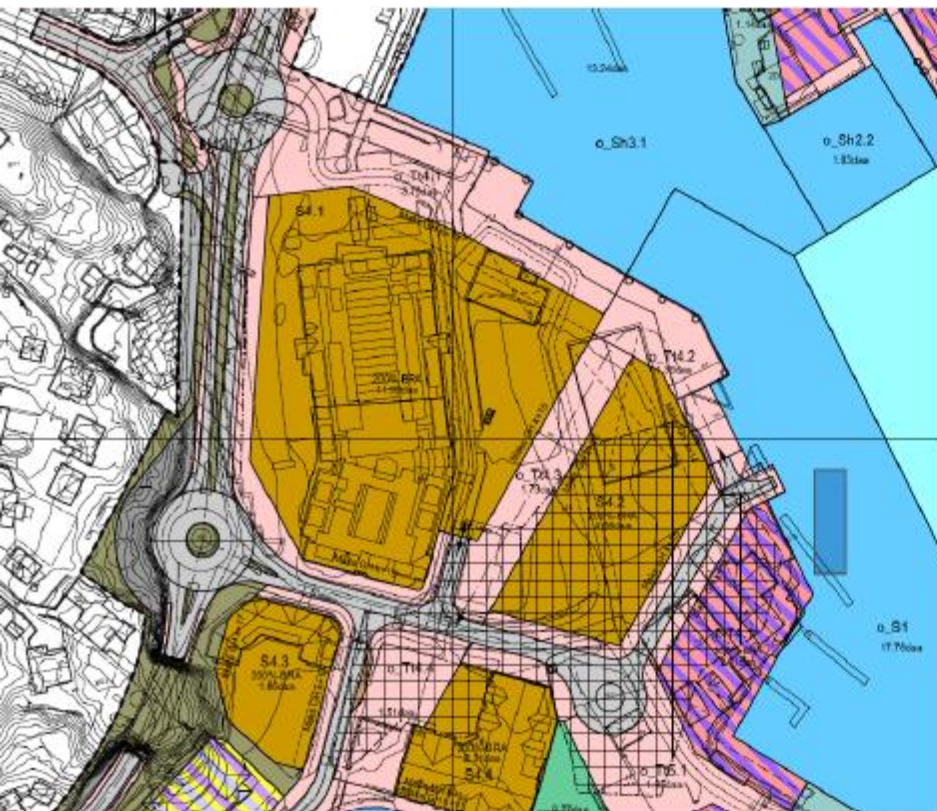
- **Loven** skal fremme **bærekraftig utvikling** til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner.
- **Planlegging** etter loven skal bidra til å **samordne** statlige, regionale og kommunale oppgaver og gi grunnlag for vedtak om **bruk og vern** av ressurser.
- **Byggesaksbehandling** etter loven skal sikre at tiltak blir i **samsvar med lov**, forskrift og planvedtak. Det enkelte tiltak skal utføres forsvarlig.
- **Planlegging og vedtak** skal sikre **åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle** berørte interesser og myndigheter. Det skal legges vekt på *langsiktige løsninger, og konsekvenser for miljø og samfunn* skal beskrives.
- **Prinsippet om universell utforming** skal ivaretas i planleggingen og kravene til det enkelte byggetiltak. Det samme gjelder hensynet til **barn og unges oppvekstvilkår** og **estetisk utforming** av omgivelsene.



Hva skal vi se etter i arealplaner?

Område- og detaljregulering

Hva skal vi se etter i reguleringsplaner?



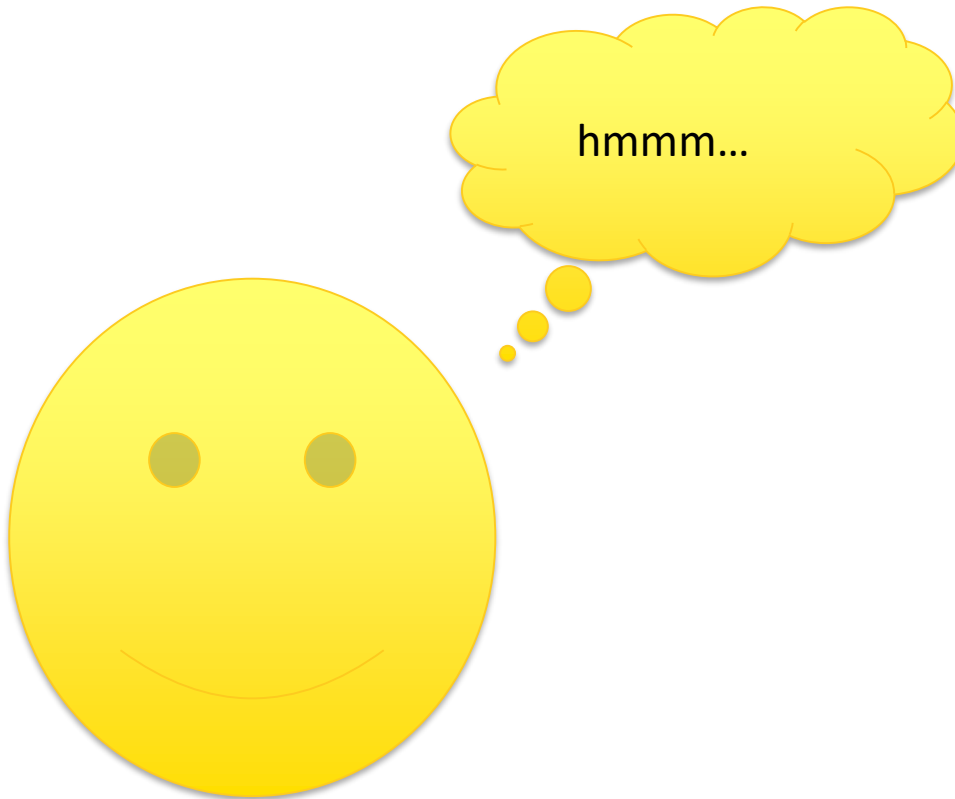


Hva skal vi se etter i prosjektarbeid?

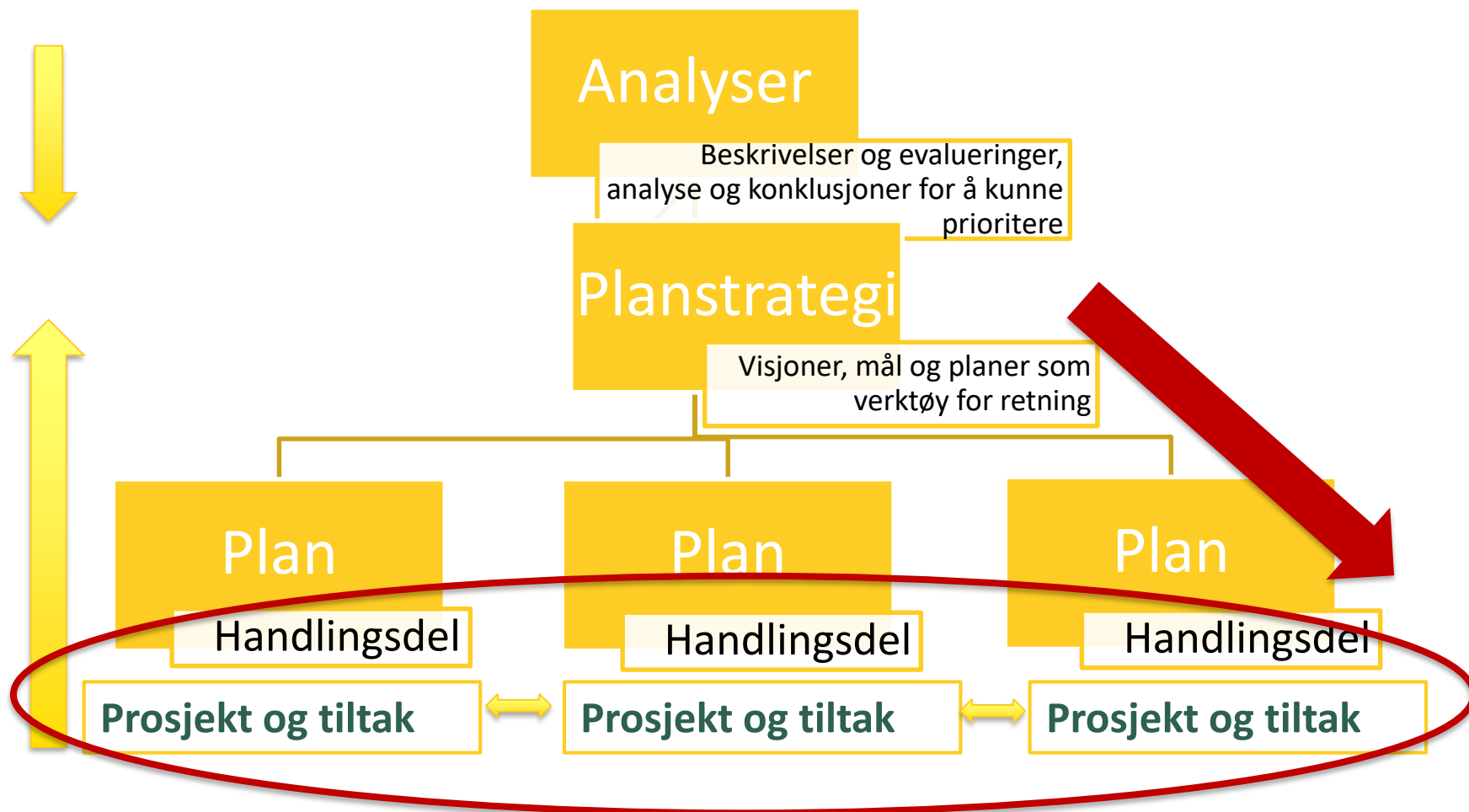
Ord i planverdenen

formål	regional planstrategi	planprogram
virkeområde	regional plan	konsekvensutredning
tiltak	plansamarbeid	reguleringsplan
strandsone	kommunal planstrategi	områderegulering
kartgrunnlag	kommuneplan	detaljregulering
planoppgaver	samfunnsdel	private planer
utredningskrav	arealdel med arealformål	dispensasjon
medvirkning	hensynssoner	innsigelse
planretningslinjer	planbestemmelser	statens forventninger

Medvirkning – involvering - empowerment



Målfølgende planstrategier og planer som gir gjennomføringskraft for et
Bærekraftig og attraktivt Telemark



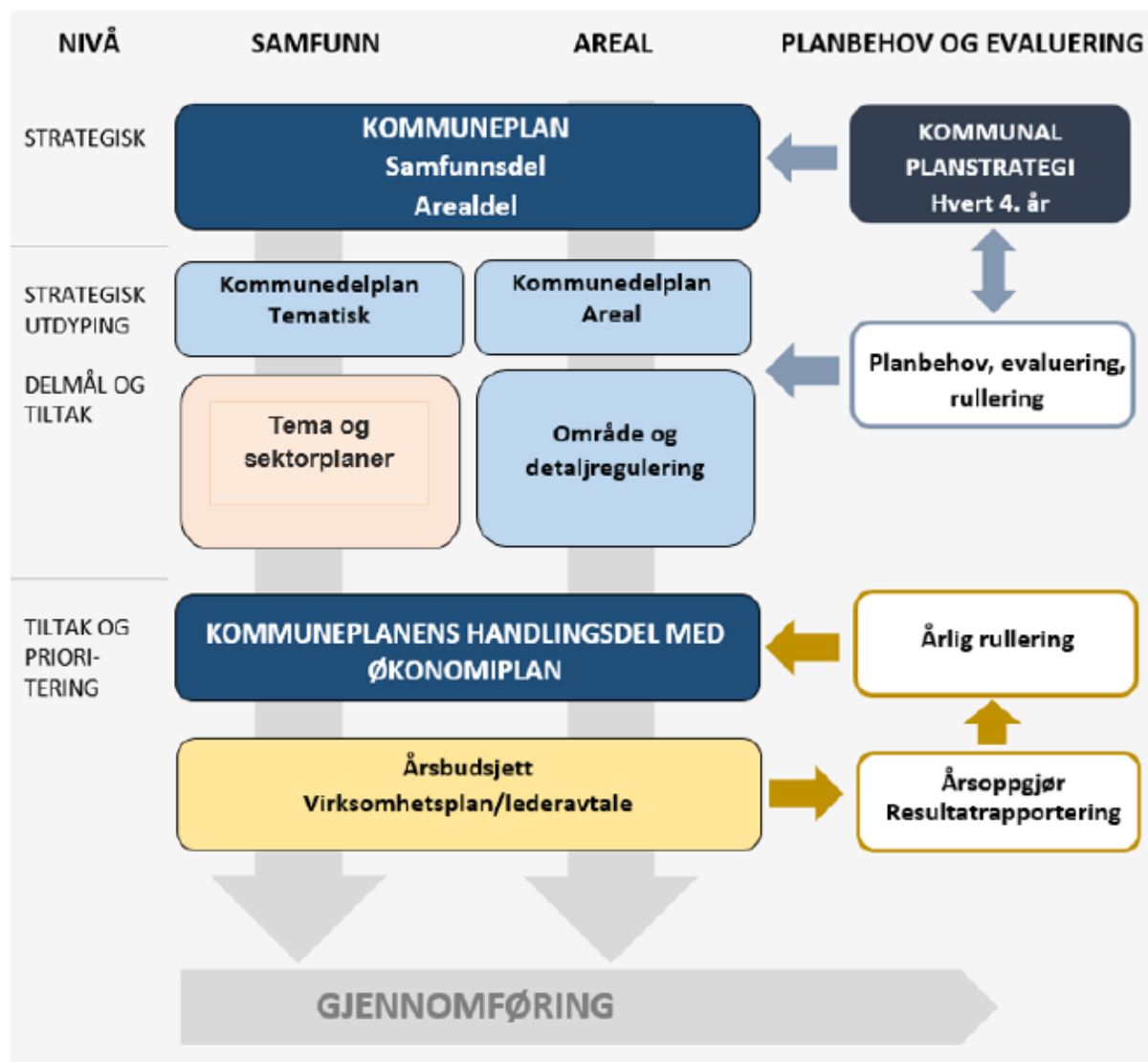
Målretta planstrategier og planer som gir **gjennomføringskraft** for et
Bærekraftige og attraktive kommuner i Telemark



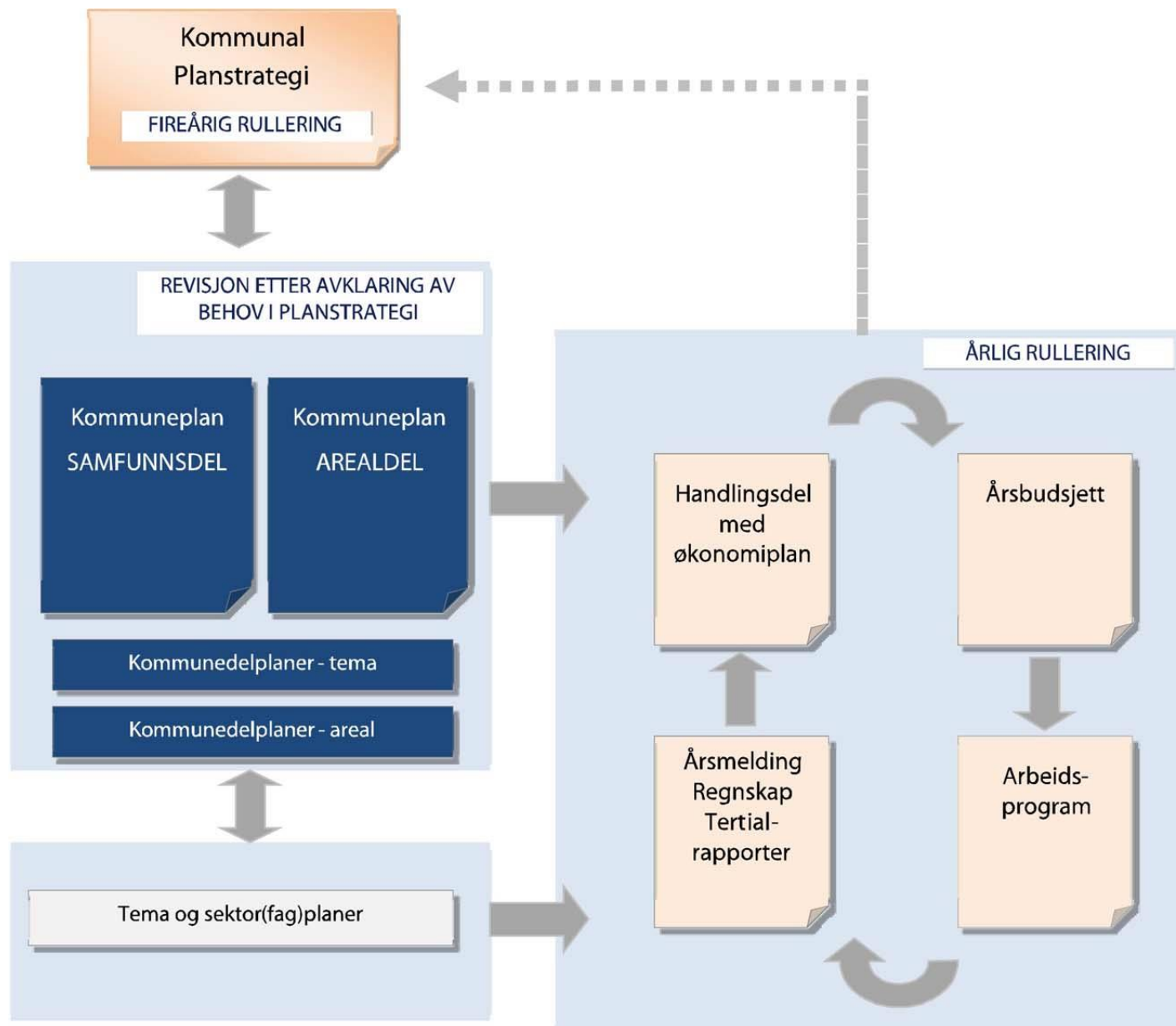
Hvordan jobbe bedre? – resultat gjennom **samhandling** er viktig!



Plansystemet



Plansystemet for kommuneplaner



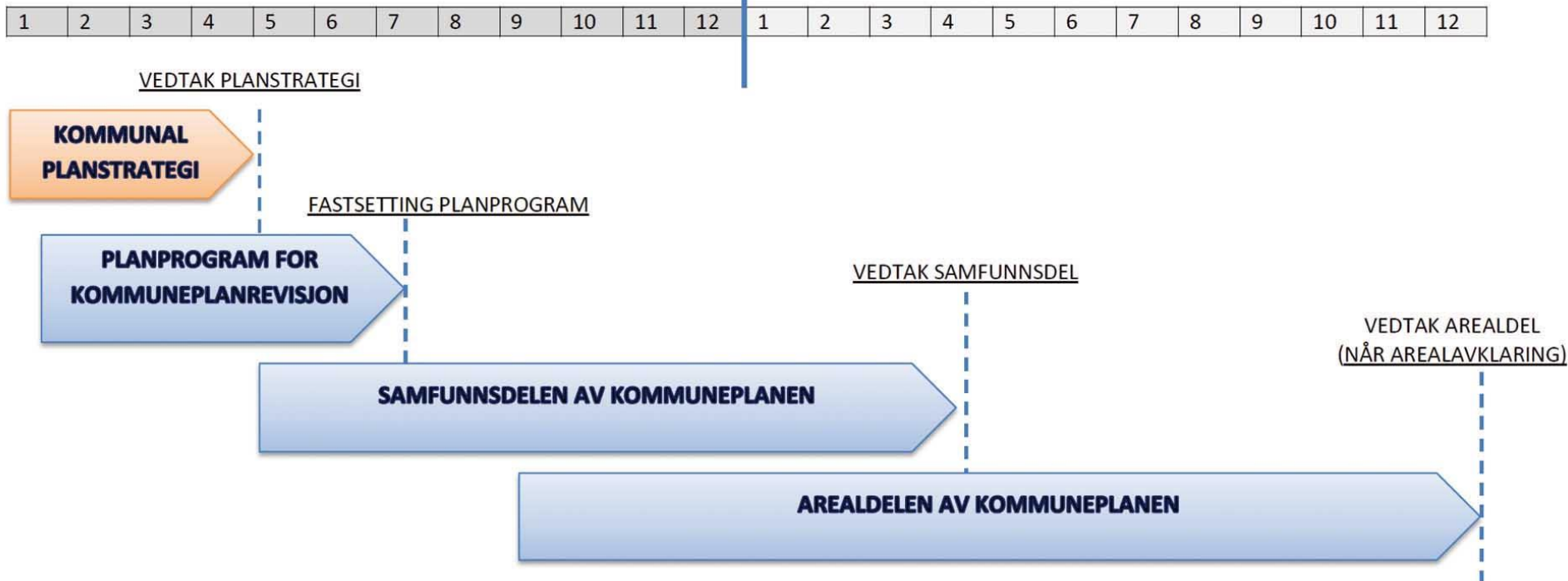
Planprosessene – hvor er vi i perioden?

Valg
2015

2016

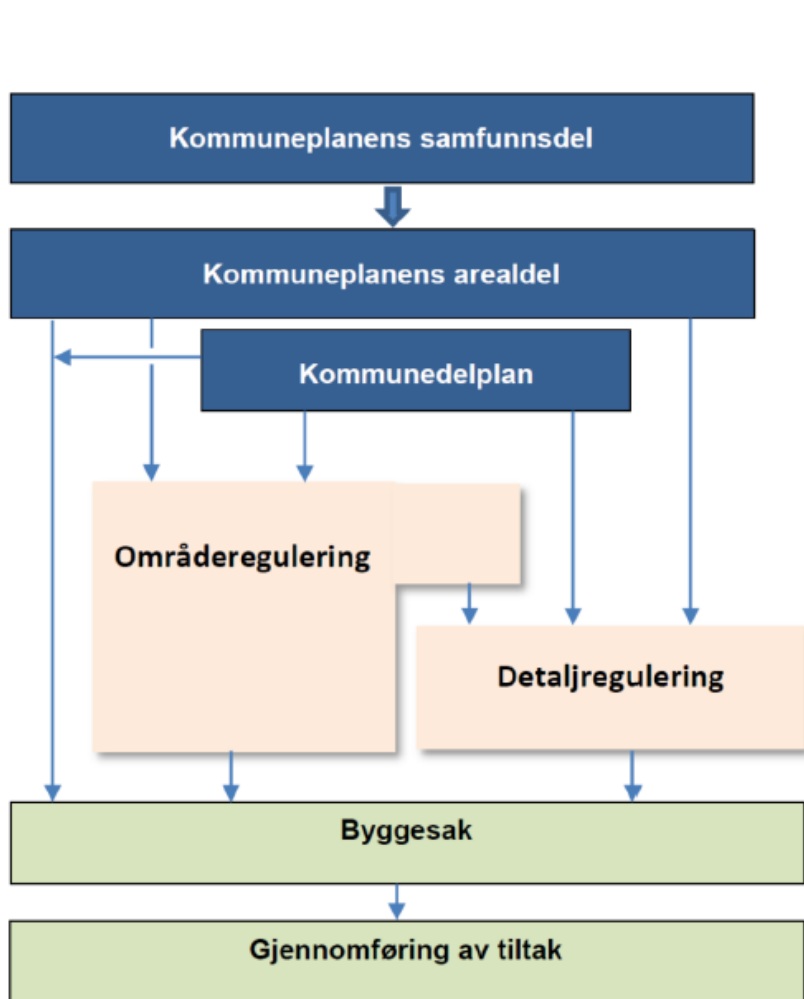
2017

Handlingsrom
2018?

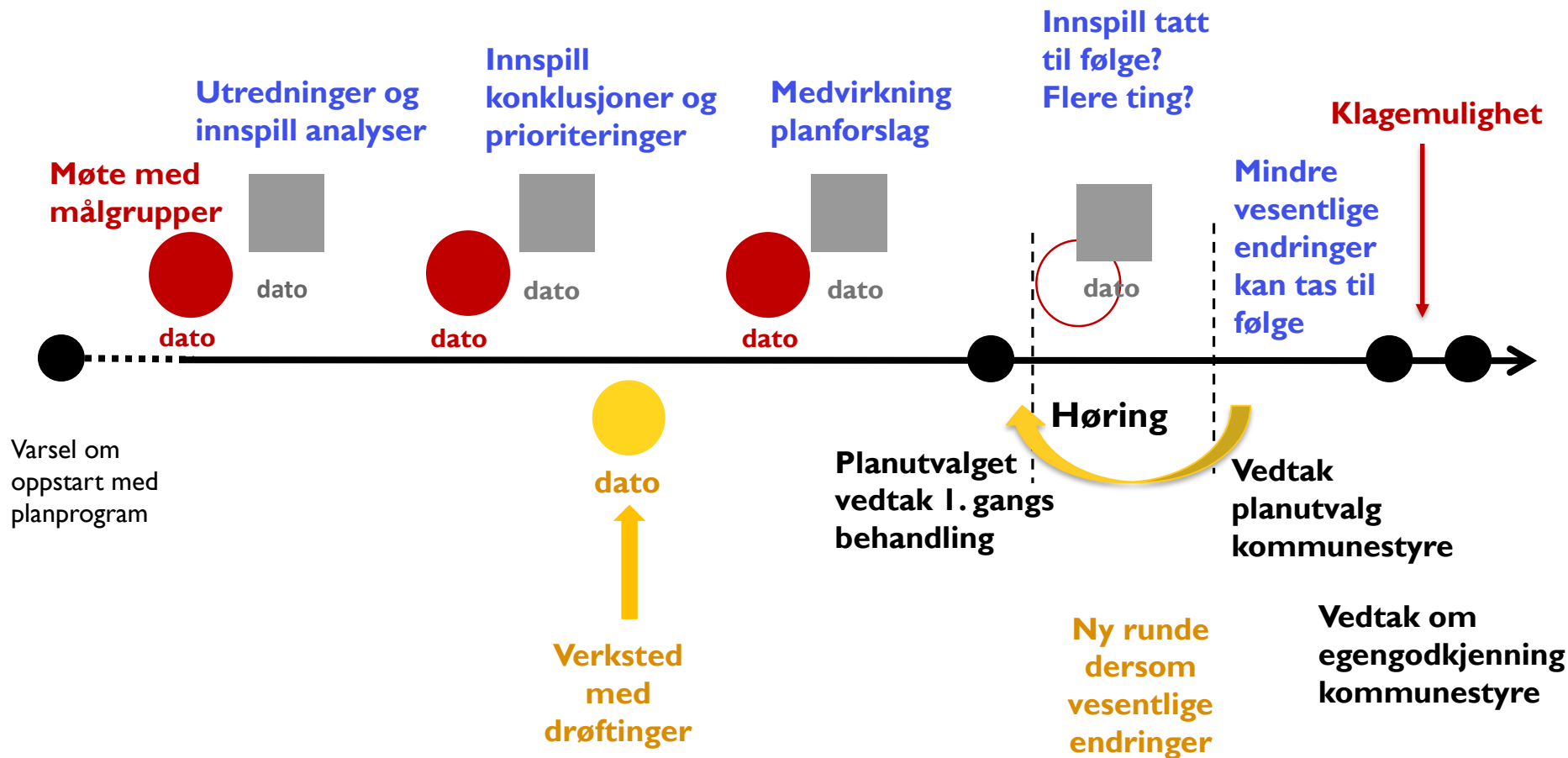


Samarbeid 'innenfor' – medvirkning 'utenfor'

Samordningsansvar og vedtak i kommunestyret



Planprosess med dialogmøter



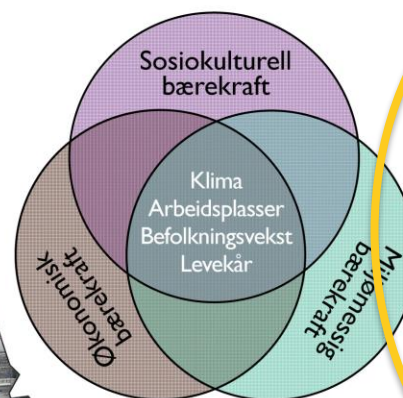
Bærekraftige Telemark 2012-16 og 2016-20

med attraksjonskraft for bedrifter, besøk og bosetting

Vi får det vi prioriterer og bruker ressurser på - **politikk virker!**



Hva skal vi se etter i regionale planer?



Forslag til nye planer

Klima
Verdiskaping og ressursforvaltning
By- og stedsutvikling
Samferdsel og infrastruktur
Befolkning, levkår og helse
Kunnskap og utdanning
Kultur og opplevelser

Regional plan for klima

Regional plan for verdiskaping

Regional plan for kystsonen

Regional plan for folkehelse i Telemark

Gjeldende planer

Regional plan for oppvekst og kompetanse 2016-2020
Fylkesdelplan for Blefjellområdet
Regional plan for Hardangervidda
Regional plan for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Setesdal Austhei
Regionale planer for vannforvaltning 2016-2021
Fylkesdelplan for Grenlandsbanen
Regional plan for samordna areal og transport for Telemark 2015-25
Regional plan for samordna areal og transport i Grenland 2014-2025
Interregional plan for intermodal godstransport i Telemark og Vestfold

POLITIKK VIRKER

HVA skal vi prioritere for å få til **samhandling** for samordna areal og transportutvikling i Telemark





Utgangspunkt for miljøvennlig transport

- Mer konsentrerte byer og tettsteder
 - Korte gangavstander til sentrum, målpunkter og kollektivtransport
 - Høy utnyttelse nær sentrum og knutepunkter - samtidig som kvalitetene i nærmiljøet ivaretas
 - Gode forbindelser mellom områder og med omgivelser det er lett å orientere seg i.
- I tråd med suksessfaktorene for å oppnå universelt utformede samfunn



Universell utforming – i alle plannivå

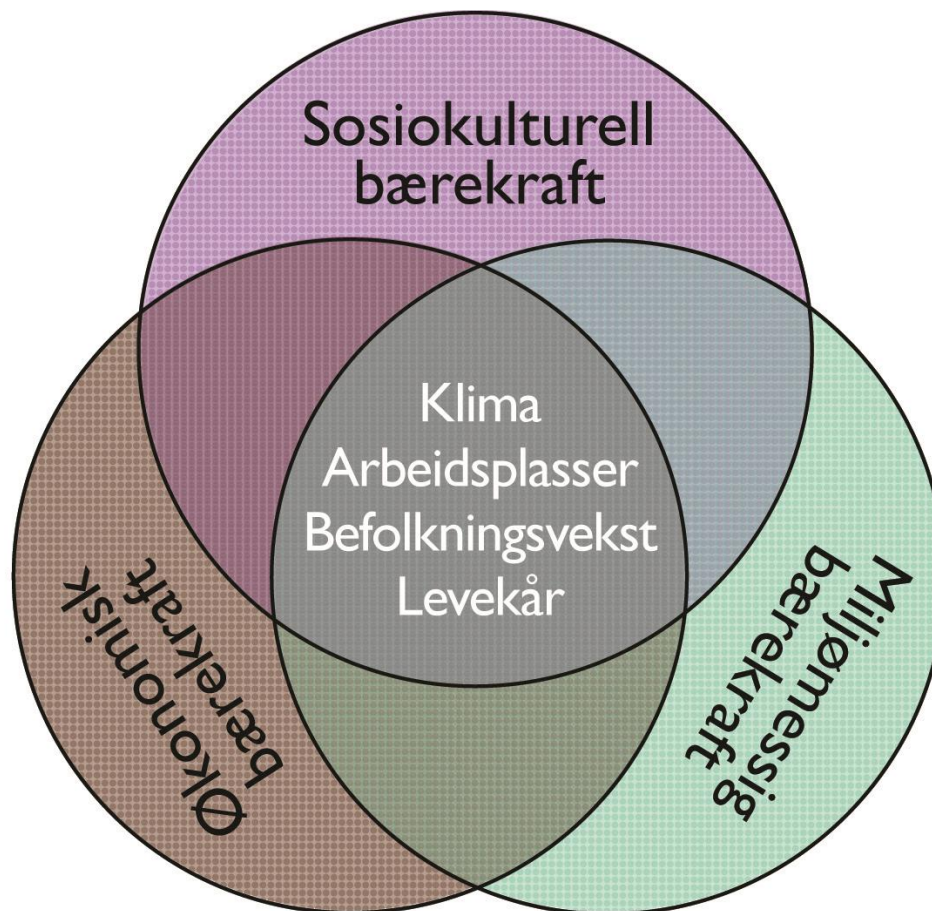
- Regional og kommunal planstrategi
- Kommuneplanens samfunnsdel
- Kommuneplanens arealdel
- Reguleringsplaner og bestemmelser
 - %-andel universelt utformete boliger
 - Utforming av utearealer
 - Parkering
 - Rekkefølgebestemmelser
 - Krav til detaljert landskapsplan
- Landskapsplan/byggeplan

→ Gjennomføring på detaljnivå...



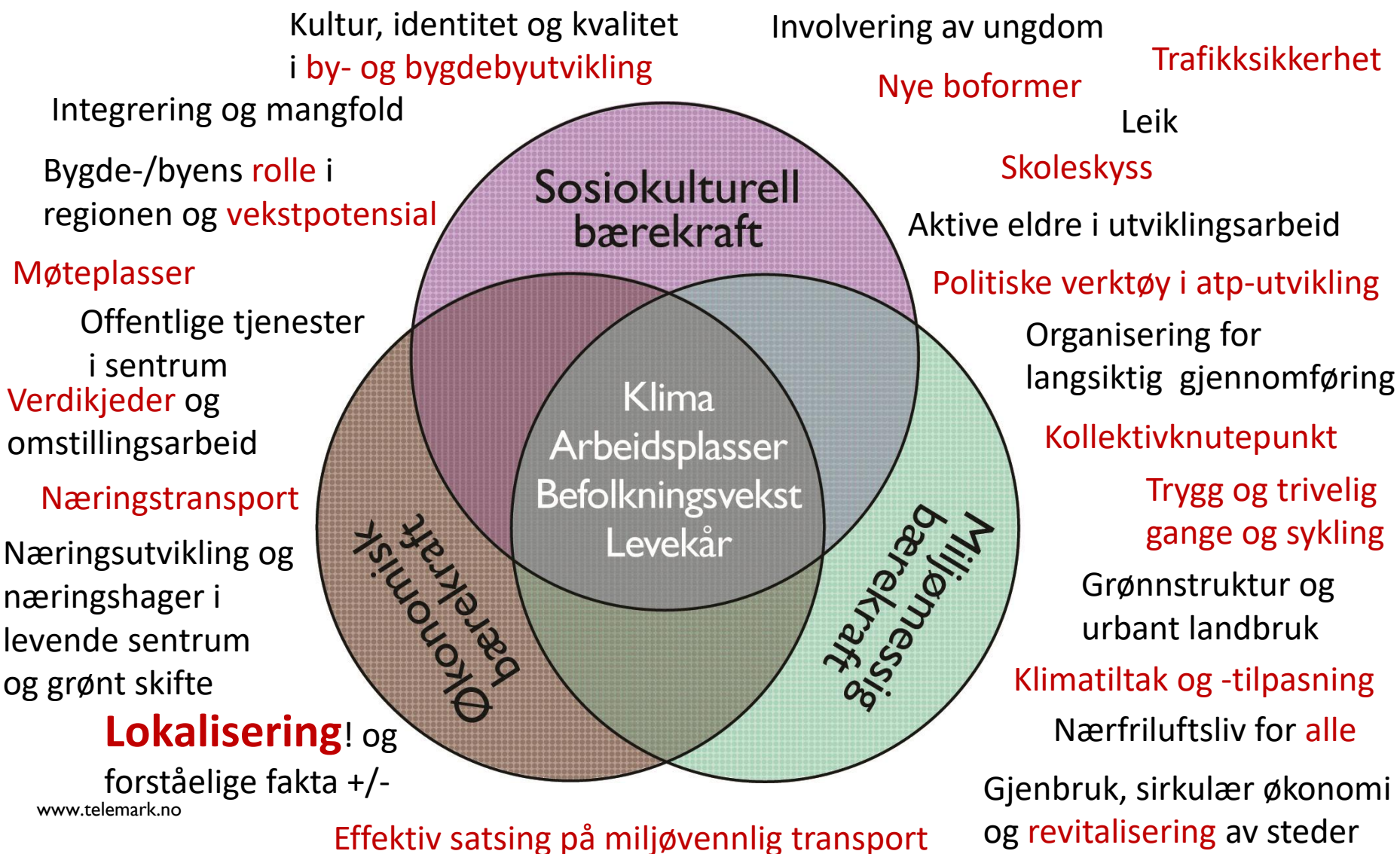
Bærekraftige Telemark 2016-20

Hva betyr det for de vi representerer?



Bærekraftige Telemark 2016-20 og ATP-planen

Satsingsområdene og strategisk arbeid



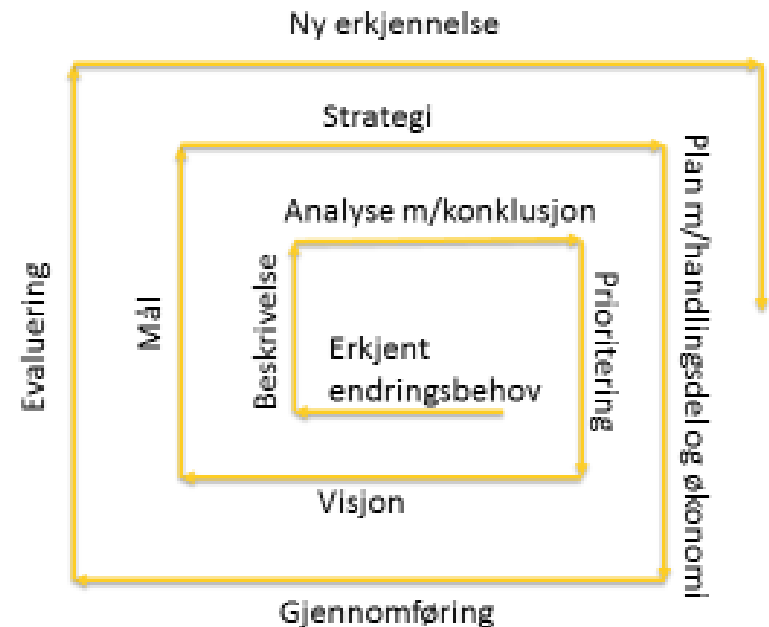
Planer som verktøy

Hva skal vi se etter eller forankre hvor?

- **Kommuneplaner**
 - **reell medvirkning** eller enkel høring
 - analyser, visjon, mål, satsingsområder, lokalisering og formål, bestemmelser, retningslinjer og handlingsdel
- **Reguleringsplaner**
 - **reell medvirkning** eller enkel høring
 - fra analyse med konsekvenser og muligheter til planforslag arealdisponering, bestemmelser, retningslinjer
- **Prosjektarbeid og tiltak**
 - detaljene, deltakelsen i prosessene – **reell medvirkning** beskrivelse, analyse, konklusjoner, prioriteringer, visjon, mål, strategier, handling, bygging, *evaluering og utbedring?*

Prosess med medvirkning i alle ledd - dugnad

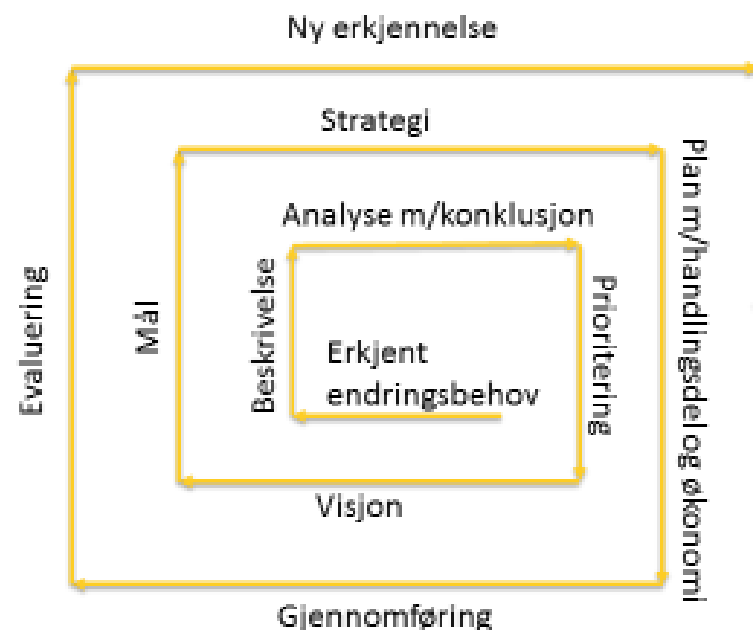
- Beskrivelse
- Analyse
- Konklusjoner
- Prioriteringer
- Visjon
- Mål
- Strategier
- Planer (med mål/delmål)
- **Tiltak**
- Evaluering
- osv



Prosess med medvirkning i alle ledd – dugnad

Hvordan involvere og få til målretta, kreativ samhandling over tid?

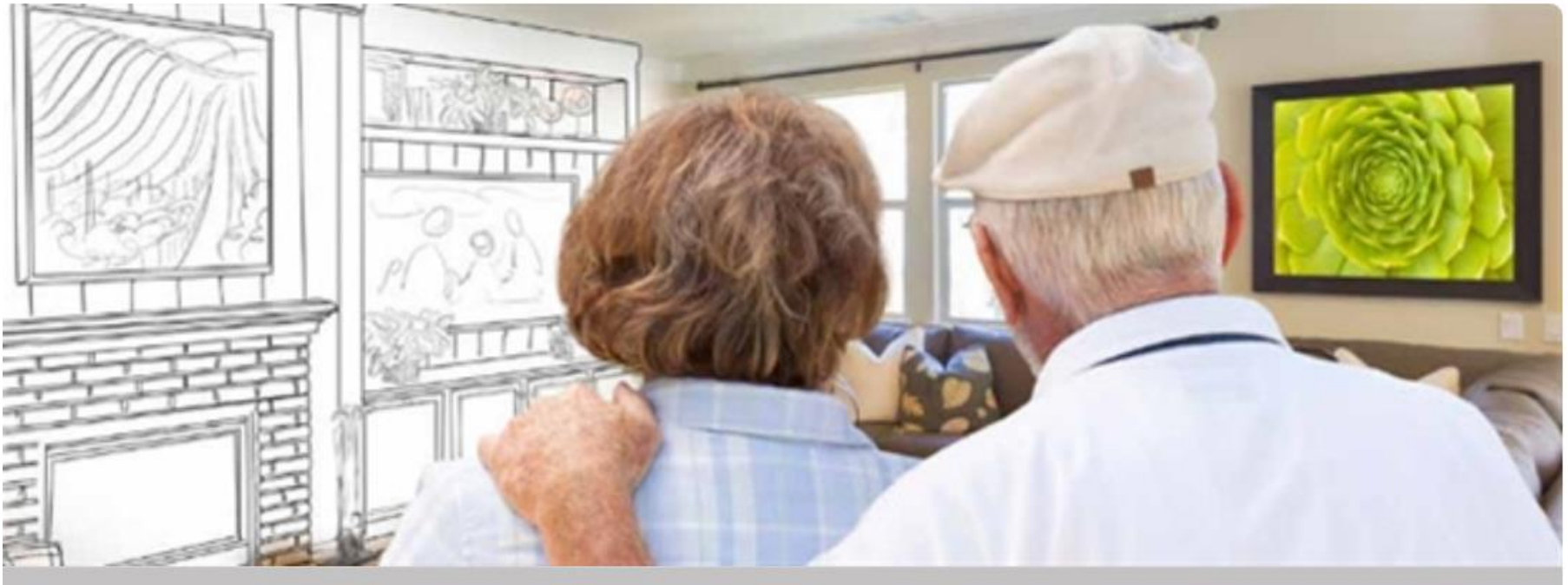
- Beskrivelse
- Analyse
- Konklusjoner
- Prioriteringer
- Visjon
- Mål
- Strategier
- Planer (med mål/delmål)
- **Tiltak**
- Evaluering
- osv



Kartleggingen avdekker

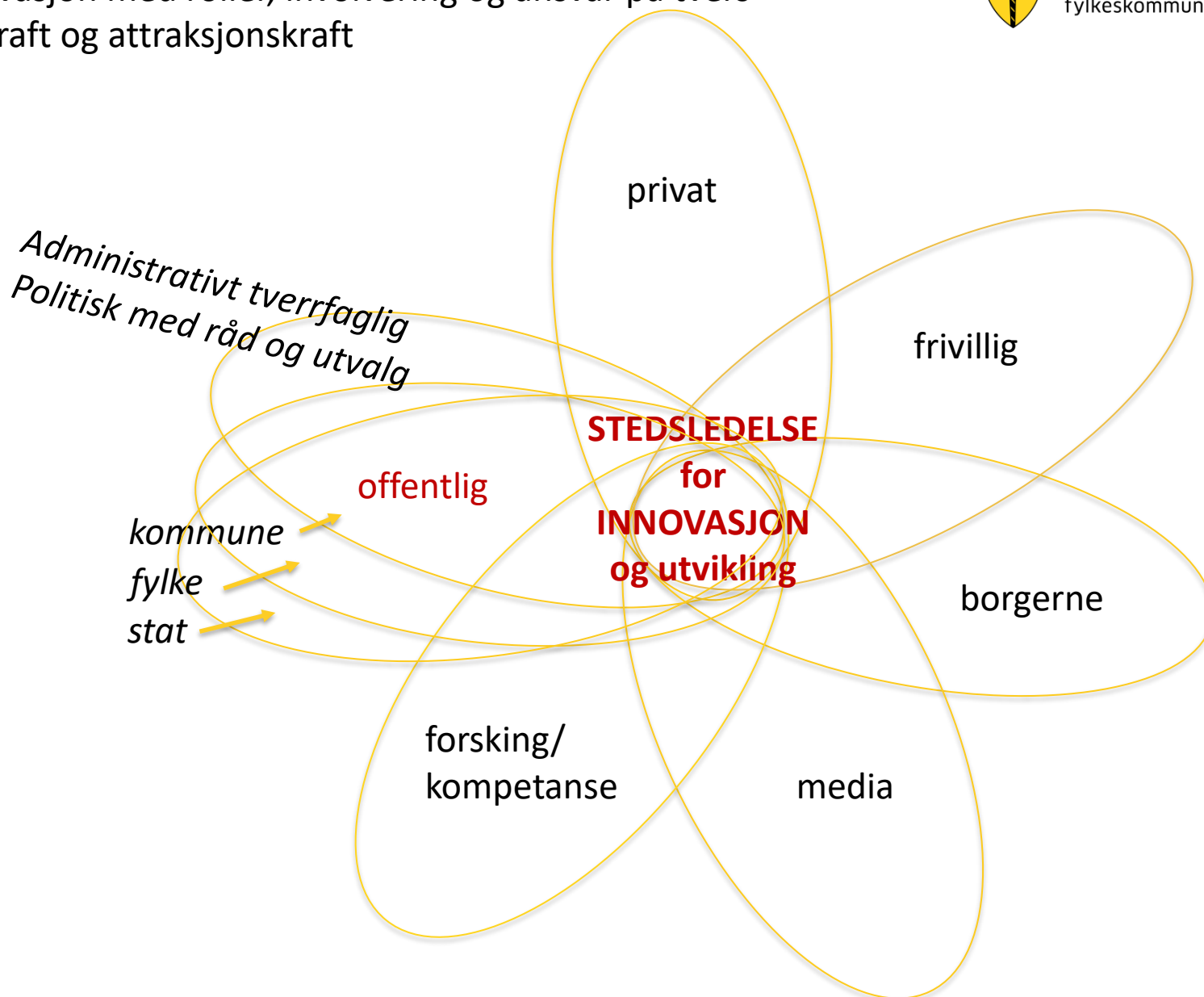
Kommunene mener at de største utfordringene mht gruppen 60 + er

1. **Gode boformer** og manglende variasjon i boligtilbud, samt boliger som passer for alle (universell utforming - uu og bruk av velferdsteknologi)
2. Tilrettelegging for **aktivitet og deltakelse**, gode møteplasser, bygge nettverk og utfordringene med at borgerne skal ta vare på egen helse

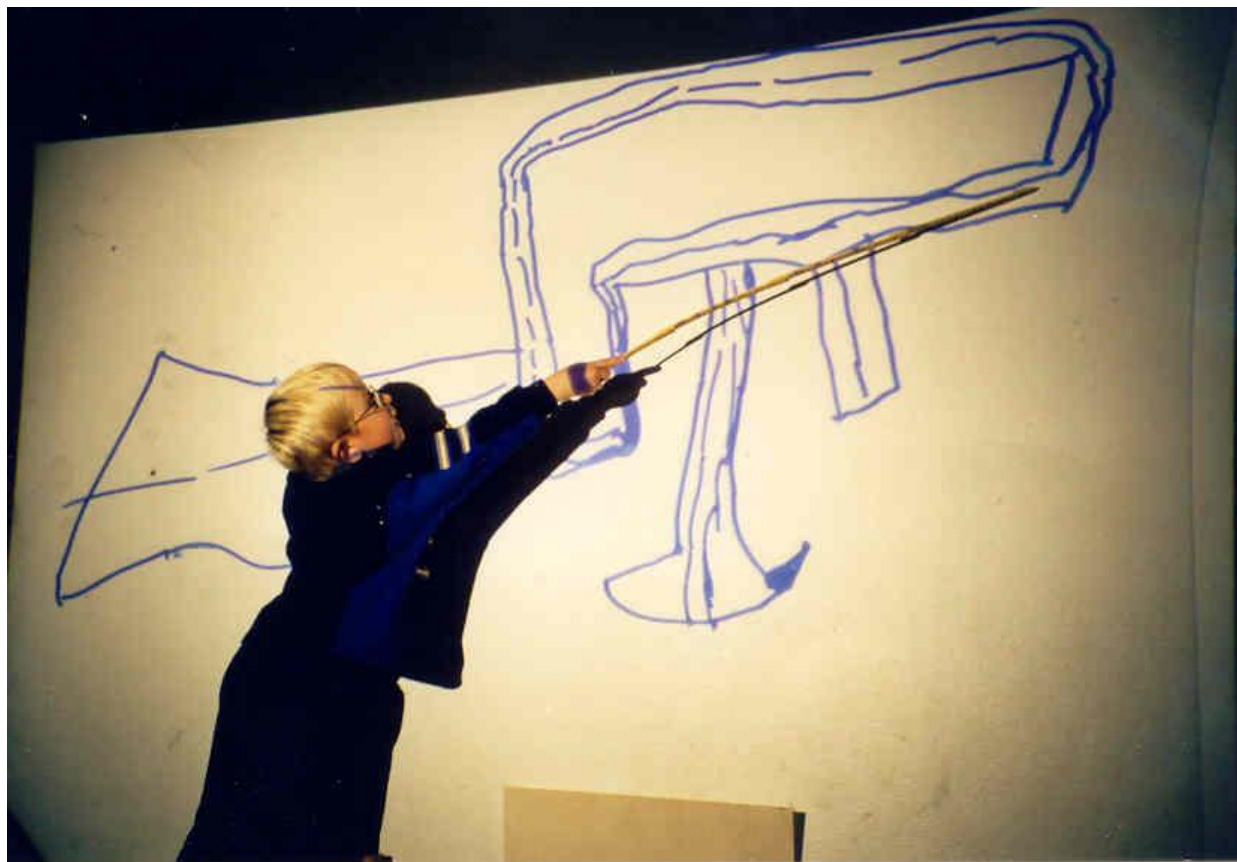


Hexa helix – samhandling

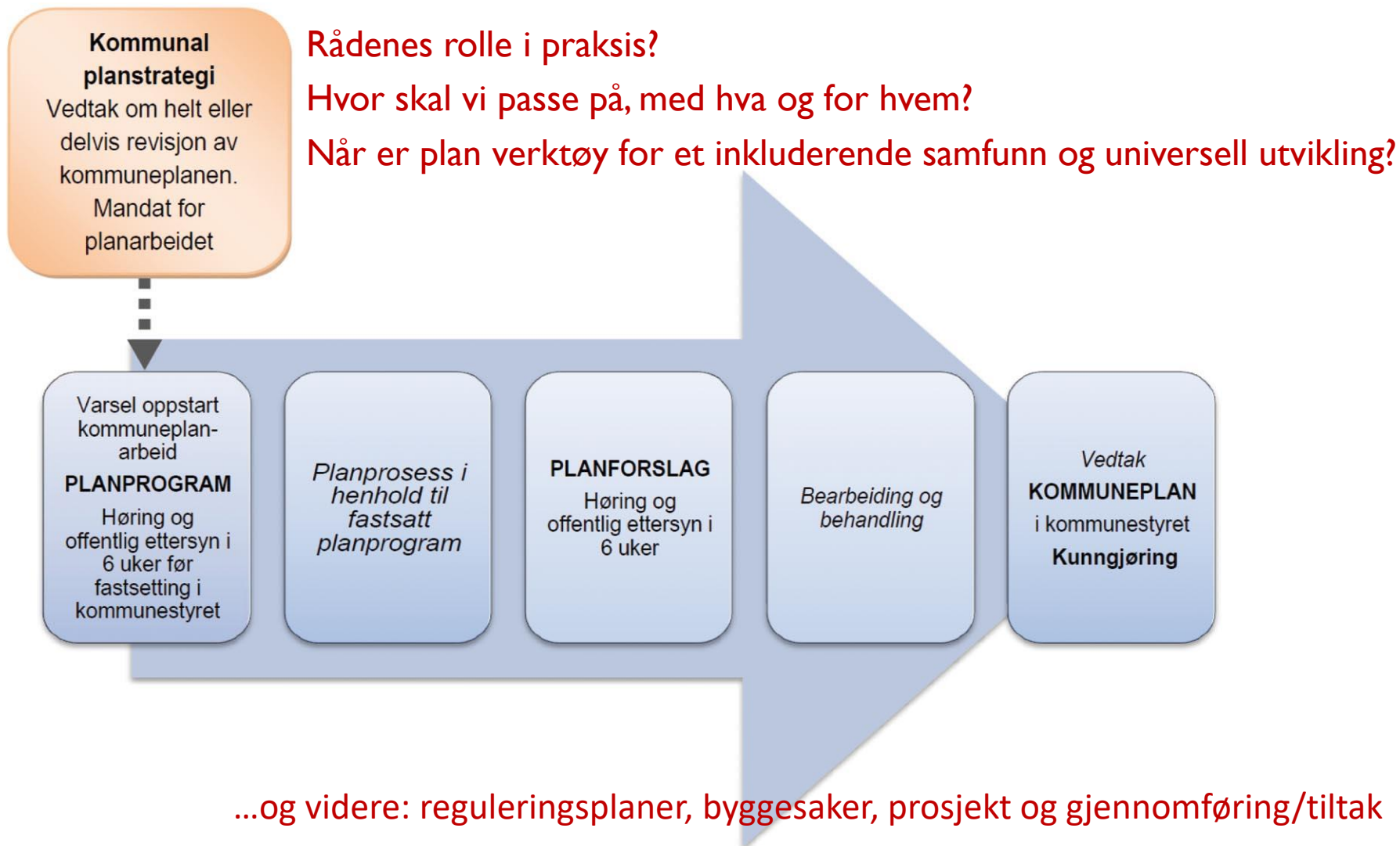
Stedsinnovasjon med roller, involvering og ansvar på tvers for bærekraft og attraksjonskraft



HENSYNENE i pbl's formålsparagraf og i RPR for **medvirkning** fra barn og unge i planlegging



I praksis: Hvor kommer hensyn til inkludering, universell utforming, deltakelse og involvering inn?



Involvering i planarbeidet for samhandling mot felles mål om bærekraft og attraksjonskraft

Bredt eierskap til
politikken i planen og
samarbeid for
måloppnåelse

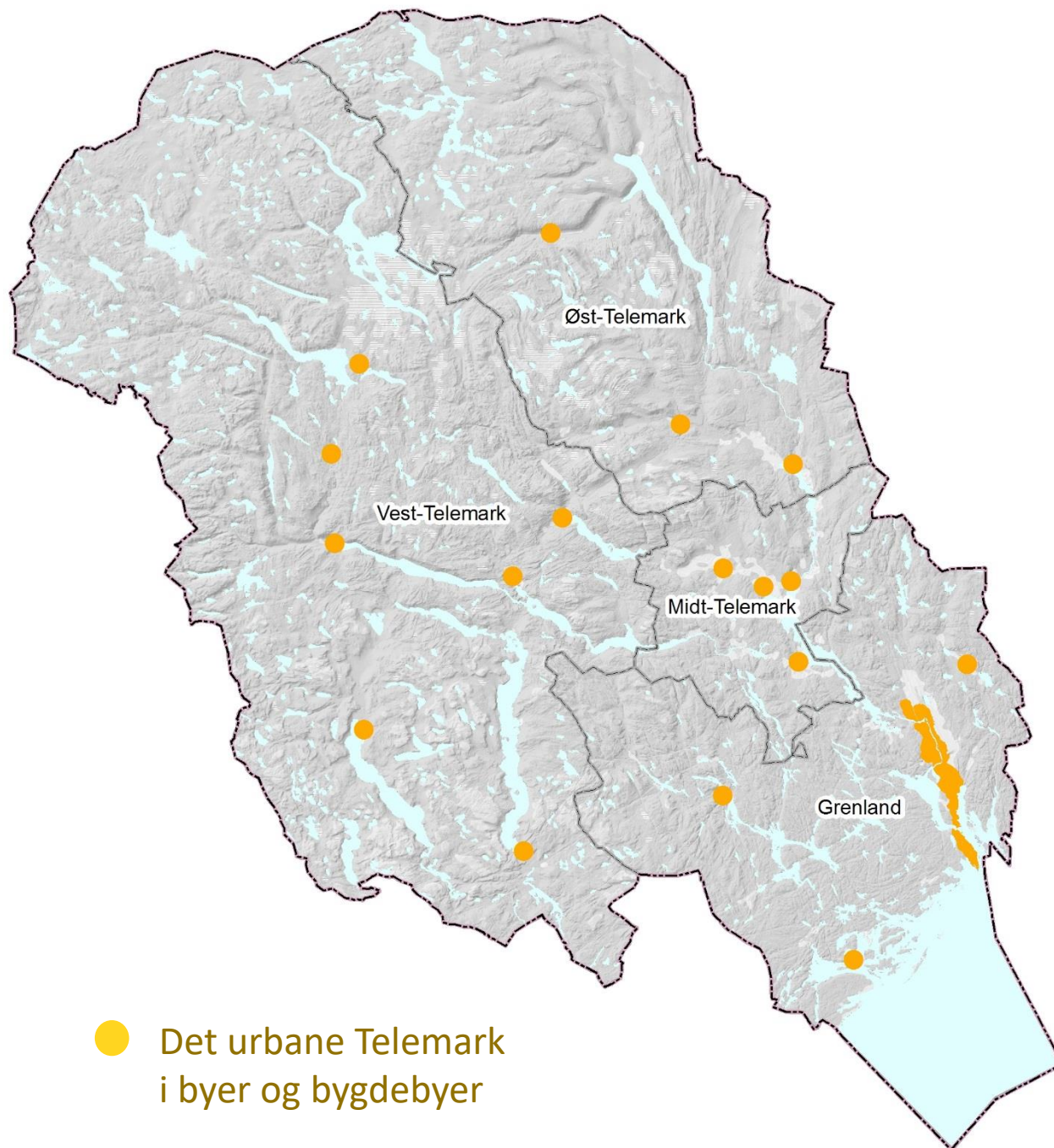
Koordinering gjennom
planprosessen

Samhandling på tvers av sektorer og nivå i
planprosessen og utforming av
handlingsdelen for felles måloppnåelse

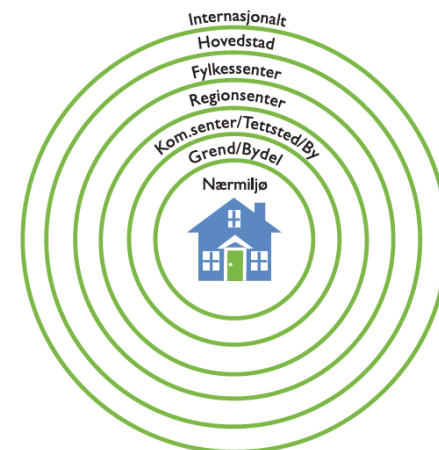
Bærekraftige byer og sterke distrikt i hierarkiske områder og flerkjerneområder i Telemark

- steders rolle for innbyggerne og næringslivet





● Det urbane Telemark
i byer og bygdebyer



Planlegge for

- lovligheit og
- det som overrasker eller overgår krav





Hvordan nå mål i bygde-/byutvikling om aktive eldre? Hvordan er det perfekte lokalmiljø, nye boformer, innövasjon i hjelpemidler og involvering?





Meierigården i Porsgrunn – arena for frivillige nettverk på tvers av aldere

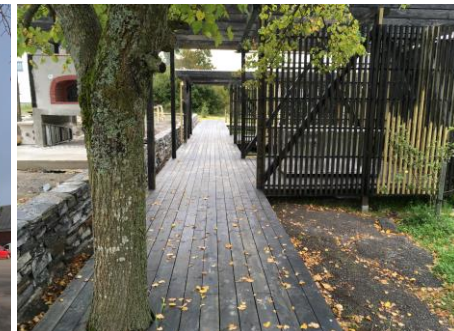
Hva er gevinstene og potensiale rundt frivillige i byutvikling



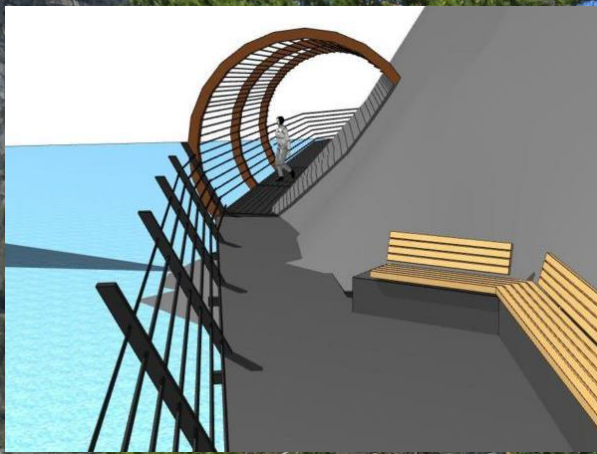
Planlegge og gjennomføre for årstidene



UU sentrumsnære turveier









Universelt utforma nyskapende aktivitetspark – først søknad fra Telemark ☺



LABYRINT: Seljord kommune ønsker å etablere ein labyrinth som buktar seg i vasskanten på Eventyrøy.

Spektakulær aktivitetspark buktar seg

SELJORD: Seljord kommune ønsker å gå i brodden for å utvikle Eventyrøy til ein å bli ein aktivitetspark «alle» kan ha glede av.

(INNE I KJØP) 80
ingehjort.berget.no

Involverte parter har letta på sløret for pressa. Bygd i tre og stein vil ein etablere ein nyskapende og innovativ labyrinth som skal lokke spelelystne unge så vel som å auka fysisk aktivitet blant små og store. Til ein prislapp på vel åtte millionar kroner ønsker ein å kople labyrinthen til det pågåande pro-

sjektet «Bygdetrakk», som medverkar til å skape trivelege turområde nær vatnet i Seljord sentrum. Utover å by på vegar som krummar og buktar seg i vasskanten, tenkjer ein at labyrinthen skal by på fysiske aktivitetar og oppgaver, så vel som teknologiske utfordringar via ein mobtelefon. Kommunen har nylig sendt frå seg ein søknad til kultudepartementet, der ein søker om finansiering på fire millionar kroner til prosjektet. Saman med lag og organisasjonar ønsker ein å utvikle området, som frå før husar ein populær fotballarena, med ulike attraksjonar og aktivitetsstil-

bud. Ein har freista å ivareta mange interesser i dette, seier

kommunalsjef plan, utvikling og tekniske tenester, Frid E. Berge og som saman med Monica Sølyst i Faun forvaltning, har utarbeidd den skriftlege søknaden.

Ljossett og universell

Labyrinthen er tenkt yst på Eventyrøya, i ei arkitektonisk utforming som buktar seg litt i vatn, men mest på land. Ljossett og i universell utforming, slik at labyrinthen kan nyttast når som helst og av kven som helst, skisserer ein å skape ein attraksjon som skal vere godt synleg for køyande langs E134.

Prosjektet er først og fremst mynta på dei som bur i bygda, men at det også kan skape at-

traksjon for komande busetting, så vel som for turistar, seier seljordordførar Halfdan Haugan (Ap). Han syner til eit miljøskapende tiltak som fremjar folkehelse, men med mange samlande trivselsfaktorar utover dette. Han seier forslaget har kome frå innbyggjarane.

Dette er eit innbyggjarinitiativ, som har kome til som resultat av diverse folkemøte knytt til utvikling av sentrum, fortel han. Forslaget blei møtt med opne armar, som eit av fleire gode prosjekt ein verkeleg ønskte å realisere.

Avhengig av dugnad

Dette var så bra at her tenke bare - dette gjer me, smiler Haugan, som også har fått tom-

mel opp av formannskapet. Skissene for Eventyrøy inneholder også tennissbane, sandvolleyballbane, klatrepark, område for padling, bading og ein Tuft-park. Målet er at om kommunen klarer å realisere labyrinth-prosjektet, vil dei andre aktivitetstilbodet på Eventyrøy trengje seg fram litt sjølv, og med god innsats på frivillig-sida by på eit einestående aktivitetsparadis.

Ein har ein fantastisk kapasitet i lag, organisasjonar og eldsjeler i bygda. Dette har ein sett før og ein håpar dei kan vere positive til nok eit samlande og miljøskapende tiltak i bygda. Det hadde vore veldig moro om ein fekk til dette, slår han fast.



NOMINERT: Matprisen har nominert bakeriet ikke bare som drives av Siv Svolsbru i kategorien «Årets produsent».

Nå er hun nominert til årets matpris

PORSUNN: Siv Svolsbru og ikke bare brød er nominert til årets matpris.

MARIE EDHOLM ANDRESEN
marie.edholm.andresen@ta.no
977 67 556

Bakeriet er nominert i klassen «Årets produsent».

Arrangementet går av stabelen 13. november på vippe i Oslo og matprisen inndeles i følgende kategorier: Årets forskingsformidler, Årets kjøken, Barne- og ungdomsprisen, Debioprisen, Årets blogger og Årets produsent.

Bredt sammensatt jury

Ikke bare brød er nominert i samme kategori som Indre Oslo matforening og Jacob-

sen på Berg, i Trondheim er bredt sammensatt med ulike kompetanser innen mat i Norge.

Alle i juryen har bakgrunn som melder matprisen. Arrangementet blei etablert av Andreas Viestad og Elise Mattide Lund i samarbeid med skings- og landbruksdepartementet.

Stolte og ydmyke

På sin Facebook-profil skriver ikke bare brødbakerne «Vi er stolte, ydmyke og takknemige for å bli nominert til matprisen i priskategoriene «Bakere» og «Sentrums».



GRESSKAR: Kathrine Nakken og Frode Kvam sentrum dekorerer med gresskar.

Fyller byen med gresskar

SKIEN: På Møla har Frode Kvam høstet over hundre gresskar. Torsdag skal 500 barn gå løs på noen av dem i sentrum.

ANNE-LILL AAS
anne.lill.aas@ta.no
957 30 144

- Det har vært en del jobb, sier Frode Kvam, stående foran over hundre gresskar på låven. På oppdrag fra Skien by har han dyrket han en haug med gresskar. Under bynatt på torsdag blir 60 av dem omgjort til dekorative lykter med øyne og munn.

Utfordrende

Rundt 500 unge fra 5. til 7. klasse skal skjære ut gresska-

rene og sette dem i lys. Kathrine Nakken og Frode Kvam har høstet over hundre gresskar. Torsdag skal 500 barn gå løs på noen av dem i sentrum.

Mange og spennende Kathrine Nakken og Frode Kvam har høstet over hundre gresskar. Torsdag skal 500 barn gå løs på noen av dem i sentrum.



SPENNANDE: Eit spennande lag bestående av Hans Inge Hagen, Halfdan Haugan, Frid Berge, Monica Sølyst og Pål Sylwester Witzak har fram til nå drive fram prosjektets utforming og innhold.

Initiativ

Vilje

Mot

Medvirkning

Kreativitet

Forankring

Mobilisering

Engasjement

Samarbeid

Aktivitet

Kviteseid i framtida – i Vest-Telemark



TELEMARK
fylkeskommune



Framtida på bygda

– GRØN OG NYSKAPANDE!

Vest-Telemark Næringsshage i Kviteseidbyen
Torsdag 20. november 2014

Bolyst—

med kunst og kystkultur som fundament



LIVE

- Eli Sverdrup, Norsk Folkemusikk og Strupesang
- Konsert Kulturskolen
- Dukketeater
- Rakubrenning med Dag Bratsbergengen og studenter fra Kunsthøgskolen



Det skjer i Kunstnerkvarteret 10. mai! 10 - 17

KULTURDAG I KRAGERØ

UTSTILLINGER

- Grethe Gunneng, Kragerø Kunsthøgskolen
- Rune Nyland Larsen, Maritim Fotoutstilling
- Marius Sætersdal, Fotoutstilling/Nicoline Hus
- Kulturskolen, Utstilling av eleverarbeid

UTENDØRS KUNSTMARKED

Dag Bratsbergengen
Eli Sverdrup
Trine Midtsund
Olava Betong
Vidar Koksvik
Kari Håkonsen
Gunn Brørby
Grete Strandli
Marit Soløy

Keramikk
Smykker
Keramikk
Betong
Glass
Glass
Maleri
Maleri
Maleri



MAT / DRIKKE

- Theodors Drive In
- Smak av Verden
- Tina's Wok

LOKALE KUNSTNERE HAR ÅPENT

Tone Ørvik • K12 • Helmersen Glass • Galleri Thore Sæberg • Nicolines Hus



DEN MOBILE HAGE: ÅPNINGSSEMINAR FOR ALLE
VELKOMMEN!



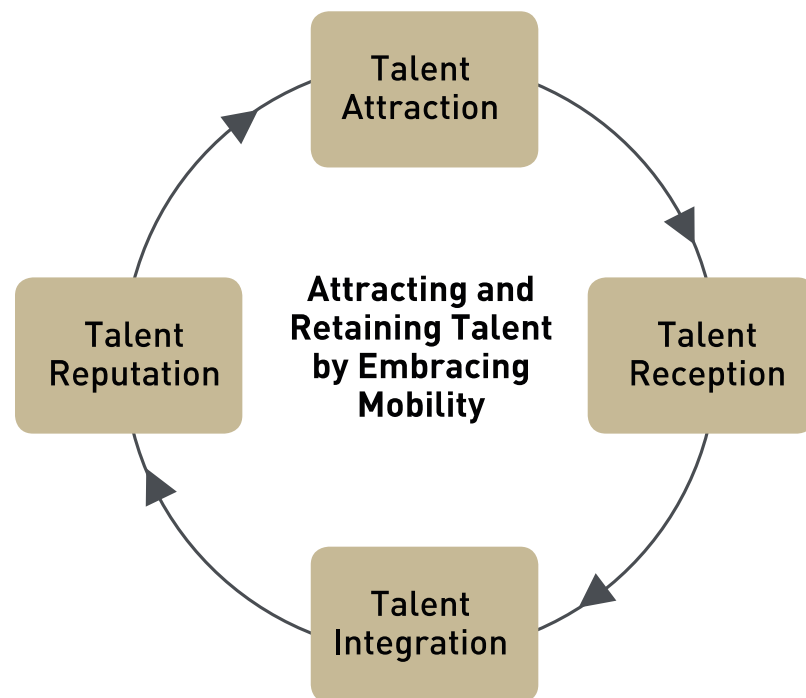
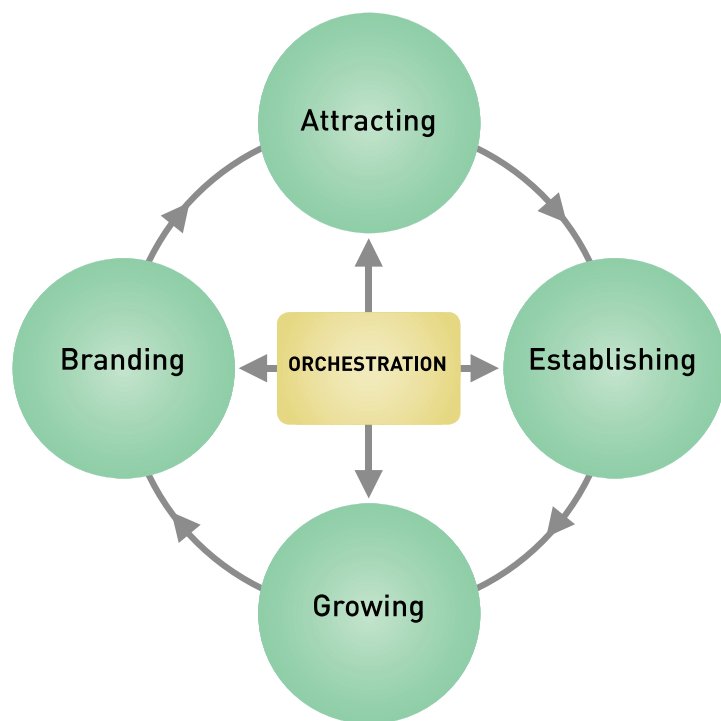
I forbindelse med åpningen av Kragerøs nye offentlige møteplass blir MOBILE HAGE invitert til en gratis og sosial dag og kveld. Du kan være med på hele eller deler av programmet, og alt er gratis. Vel møtt!

12.00-13.00 **Hva er grønne rom?** Informasjon og spørsmål v/ Marianne Lønne, GAA-ansvarlig.
13.00-14.00 **Handa om hagearbeid i Kragerø** v/ Marianne Lønne, GAA-ansvarlig.
14.00-15.00 **Handa om hagearbeid i Kragerø** v/ Marianne Lønne, GAA-ansvarlig.
15.00-16.00 **Handa om hagearbeid i Kragerø** v/ Marianne Lønne, GAA-ansvarlig.
16.00-17.00 **Handa om hagearbeid i Kragerø** v/ Marianne Lønne, GAA-ansvarlig.
17.00-18.00 **Handa om hagearbeid i Kragerø** v/ Marianne Lønne, GAA-ansvarlig.

Hva skjer i Kragerø, egentlig?
Hva skjer om den nye møteplassen? 1000 m² uteareal i sentrum av Kragerø. En ny møteplass som skal gi plass til både hagearbeid og sosiale aktiviteter. En plass som skal gi plass til både hagearbeid og sosiale aktiviteter. En plass som skal gi plass til både hagearbeid og sosiale aktiviteter.



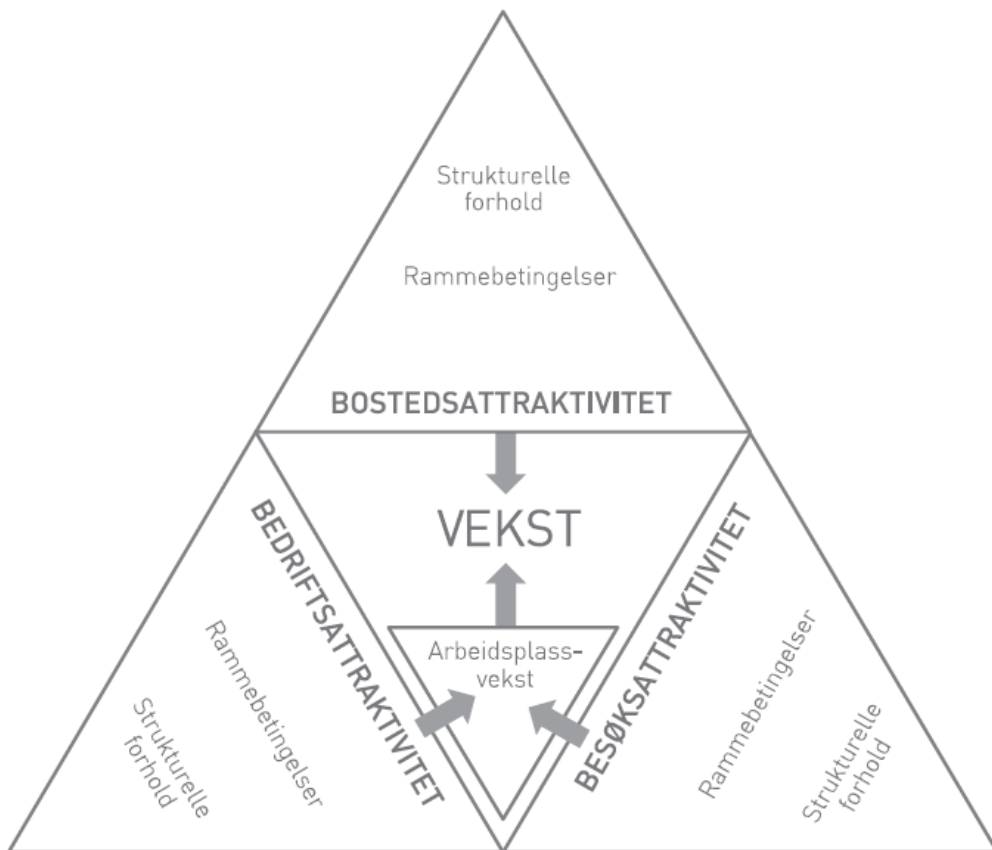
Hvordan tiltrekke eller vokse med bedrifter og bosetting – hva trenger vi fra staten?



Copyright: Tendensor

Attraksjonskraftmodellen anvendt i uu-arbeid

– hva kan bidra til **vekst**?



	Bedrift	Besøk	Bosted
Omdømme			
Areal og bygninger			
Stedlige fortrinn			
Stedlig identitet og kultur			
Folkelig identitet og kultur			

**NYTT
NYTTIG og
NYTTIGGJORT**

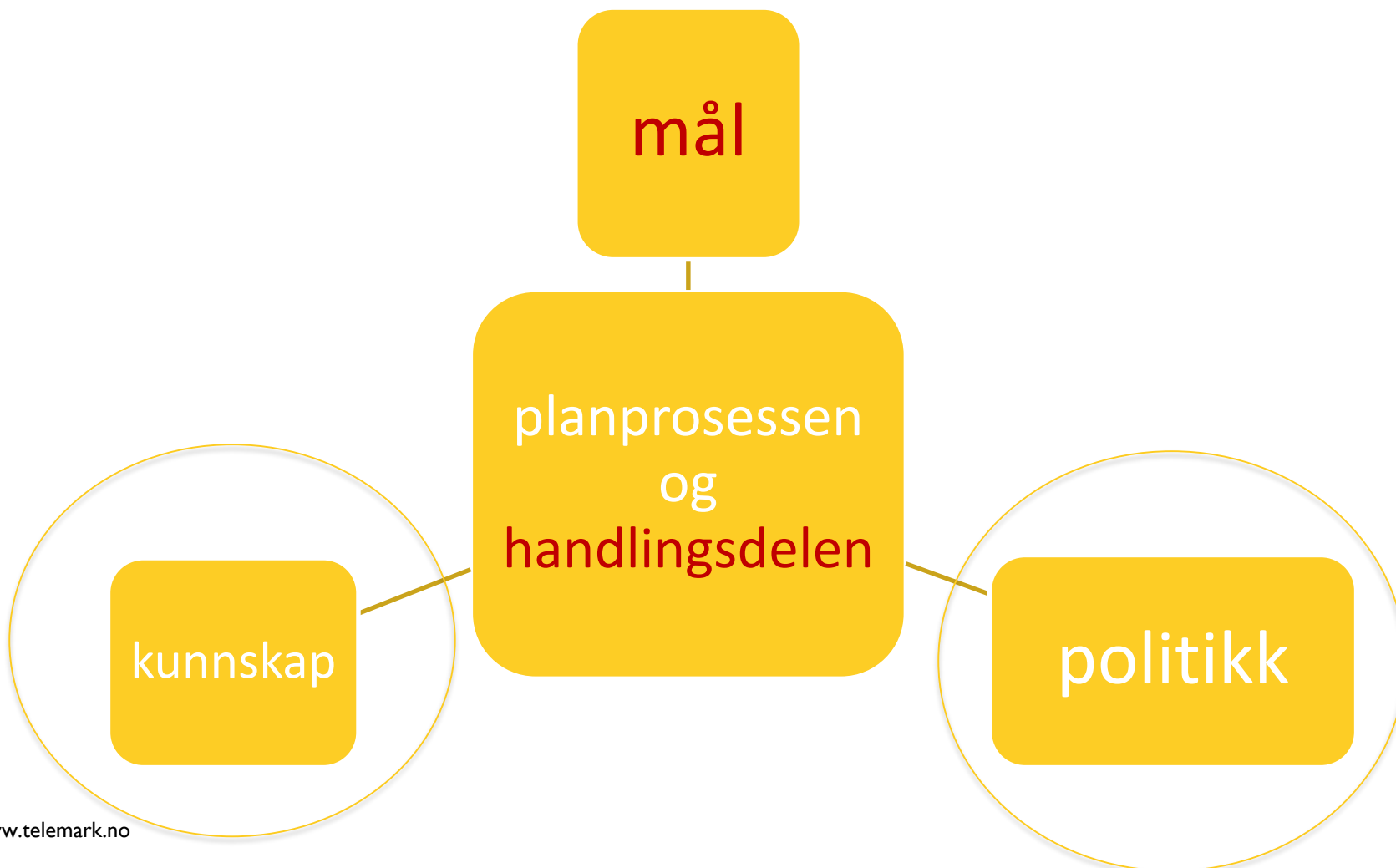
Tillit....

Attraksjonskraft gjennom **stedsinnovasjon** for bærekraftig vekst i BBB

Hva har vi/hva vil vi få til - for hvem/**målgrupper**? Hva virker?

Involvering for

- optimal plan med handlingsdel og
- samspill for å lykkes



Verdikommunikasjon gir resultat?



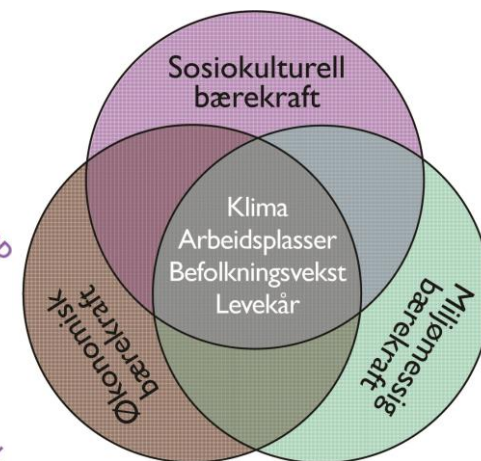
Klimagevinster Landskap **ROS**
Samlokalisering Grønndrag **Vannmiljø**
Biologisk mangfold Energiløsninger
Kulturminner Bomiljø **Gå og sykle**
Kollektivknutepunkt **Kulturmiljø**
Nærfriluftsliv Naturkrefter
Ressursforvaltning **Stedskvaliteter** osv

Attraksjonskraft for bosetting, bedrifter og besøk **Spleiselag** Samfunnsøkonomi
Infrastruktur Ringvirkninger **Stedsledelse**
Kompetanse Kortreist **Vertskap** Lokale fortrinn
Integrering Innovasjon **Mangfold**
Eierskap **Verdikjeder** Nyskaping **IKT**
Framtidstru Diversitet **Balanse** osv

Trivsel Folkehelse **Variert bomiljø**
Kulturaktivitet Oppvekst **Omdømme**
Ferie og fritid **Møteplasser** Stolthet
Nærhet **Stedsidentitet** Ildsjeler **Tillit**
Raushet Samarbeidsånd **Nettverk**
Kunnskap **Opplevelser** Tilhørighet
Trygghet Universell utvikling **Involvering**
Toleranse **Skaperglede** Fellesskap
Mangfold Holdninger **Verdivalg** Glede
Ansvar **Engasjement** Deltakelse
Demokrati osv



TELEMARK
fylkeskommune



Planprosessene skal inkludere uu

Detaljene skaper helheten

Kunnskapen deres gjør en forskjell – for alle!



Foto: Dag Jensen

